

April 2010

3

UITGAVE VAN HET BISDOM HAARLEM - AMSTERDAM

SamenKerk

VERTROUWEN

is onontbeerlijk

pagina 4

AFRIKA

opent je hart

pagina 24

Vertrouwen

Inhoud:

Van de redactie	3
Vertrouwen is onontbeerlijk	4
Geschonden vertrouwen, geschonden waardigheid	6
Vertrouwen van en op professionals	8
De martelaren van onze tijd	10
Vader en zoon Cuypers in actie	12
Vermeldenswaard	14
Pelgrimage diaken Kaaijk	15
Van Onderop	16
Wie is onze genadige koning?	18
'n Beetje Crypto	20
Vermeldenswaard	21
Parels uit de schattengrot	23
Afrika opent je hart	24
Jongerenpagina's	26
Vertrouwen en trouw	29
Personalia	31
Onbekende geschiedenis	32

Vertrouwen is onontbeerlijk 4

Vertrouwen van en op professionals 8

Vader en zoon Cuypers in actie 12

Pelgrimage diaken Kaaijk naar Santiago de Compostela 15

Afrika opent je hart 24

Foto's Stille Omgang 27

Vertrouwen - trouw 29

Bij de voorplaat:

tekst

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 3 jaargang nr. 35

Verantwoordelijke redactie:

Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur
Eugène Brussee
Thom Breukel

Redactieadres:

Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60

Faxnummer: (023) 511 26 59

Giro 43509

E-mail: samenkerk@bisdomhaarlem.nlInternet: www.bisdomhaarlem.nl

Medewerkers:

Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)
Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)
Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)
Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)
Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)
Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)

Abonnementenprijs:

€ 25,00 per jaar; buitenland: € 32,50 per jaar

Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

colofon

Advertenties:

ACTA Uitgeversorganisatie

Postbus 7160

6050 AD Maasbracht

Telefoon: (0475) 463 465

E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:

Novente vormgevers, Barneveld

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Vertrouwen

Vertrouwen is de keerzijde van de medaille waarop "geloof" staat.

"Geef mij maar een hand" zegt de vader tegen het angstige kind dat niet alleen de donkere kamer wil binnengaan, "Vertrouw op mij, geloof me: er zal je niets gebeuren".

Dat is de kern van onze zekerheid: het weten, op grond van nimmer beschaamd vertrouwen, dat alles goed komt. We kunnen dit niet helemaal beredeneren, we kunnen ook niet alleen op ons gevoel afgaan; we weten het, omdat ons vertrouwen nooit is beschaamd.

Dit nummer van Samen Kerk heeft "vertrouwen" als thema, en dat op een moment dat de publiciteit alleen maar oog heeft voor geschonden vertrouwen, voor de kwalijke praktijken waarvan zoveel mensen, juist binnen de katholieke geloofsgemeenschap, het slachtoffer zijn geworden.

In 1976 schreef de Italiaanse zanger Claudio Chieffo een liedje voor zijn pasgeboren zoon Martino, onder titel:

Martino en de keizer

Ze zullen je zeggen

Dat je vader een vreemd personage was,

Een mislukte dichter,

Een bedrogen christen,

Ze zullen je zeggen dat je moeder

Een sentimenteel mens was,

Die ook dan nog bad

als ze eigenlijk had moeten brullen

Jij, geloof nooit aan de keizer

Ook niet als zijn naam samenleving is,

Ook niet als hij zich eer noemt,

Ook niet als zijn naam volk is

Ook niet als hij zich liefde noemt.

Geloof alleen in onze Vader,

Die gekomen is en zal komen

Om de gerechtigheid te brengen tegen de slechtheid

Nee, geloof nooit aan de aap

En zijn toevalligheid

Houd je vast aan mijn hand,

Ook als die er niet meer zal zijn.

Het woord 'vertrouwen' valt de laatste tijd geregeld in de media. Het blijkt dat onze samenleving veel meer gestoeld is op 'vertrouwen' dan we ons realiseren. Gebrek aan vertrouwen speelde bijvoorbeeld een grote rol in de financiële crisis, maar nu is ook onze kerk onderwerp geworden in deze discussie. Eugène Brussee onderzocht voor Samen Kerk de betekenis van het woord 'vertrouwen'.

Vertrouwen is onontbeerlijk

Op zoek naar de betekenis van het woord 'vertrouwen' kom ik telkens het woord 'geloven' tegen. Blijkbaar hebben die twee woorden heel veel met elkaar te maken. Helemaal als het om verlossing gaat. Vertrouwen is belangrijk in elke contact. Zakelijk moet ik ervan op aan kunnen dat iemand te vertrouwen is als hij mij iets toezegt. Ik geloof die ander op zijn of haar woord. Anders kun je geen zaken doen. In een vriendschap geldt dat nog meer. Zonder vertrouwen kan er nooit een intieme relatie ontstaan. En in een huwelijk is het onontbeerlijk. Als je elkaar niet kunt vertrouwen, kun je niet verder met elkaar. We gebruiken niet voor niets het woord 'trouwen'. Je gelooft dat je die ander trouw kunt zijn en dat die ander jou trouw kan zijn.

Geloof en vertrouwen

Bij een simpele zoekactie komt het woord 'vertrouwen' 183 keer voor in de bijbel in 179 verschillende verzen. We vinden het woord vertrouwen het vaakst terug in de psalmen. Zo lezen we in psalm 118: "Beter te schuilen bij de HEER dan te vertrouwen op mensen. Beter te schuilen bij de HEER dan te vertrouwen op mannen met macht." Je moet dus voorzichtig zijn om mensen je vertrouwen te geven. Naar God toe geldt juist wel dat vertrouwen. In psalm 9 lezen we: "Wie uw naam kent, kan op u vertrouwen, u verlaat niet wie u zoeken, HEER." En in psalm 10 staat: "Op u vertrouwen weerloze mensen, de wezen, u komt hun te hulp." Ook hier geldt dus dat geloven en vertrouwen dicht bij elkaar liggen.

In de relatie met God is het woord vertrouwen heel belangrijk. Geloven in God heeft direct te maken met vertrouwen op en bovendien jezelf toevertrouwen aan God. Mensen in nood vertrouwen zichzelf toe aan God en Zijn bekommernis om hen, omdat ze geloven dat Hij trouw is. Maar de trouw van God staat in de bijbel vaak in schril contrast met de ontrouw van Gods volk. Zijn mensen dan niet te vertrouwen? Niet altijd. Maar God wel.

Ik kan altijd van God op aan. Dat is iets wat je kunt geloven en hopelijk ook ervaren mag in je leven, zodat dat vertrouwen groeien kan en ook de overgave. Het feest van Pasen leert dat God alles voor ons overheeft. Wij mogen vertrouwen op Zijn verlossing en zo geloven in de verrijzenis. Hij overwint zelfs onze ontrouw. ■

Eugène Brussee

Het lijkt erop dat de hele kerkgemeenschap in zekere zin verlamd is geraakt door de meldingen van het misbruik van kinderen door katholieke geestelijken.

Geschonden vertrouwen, geschonden waardigheid

Inmiddels zijn er sinds de eerste publicaties in NRC en Wereldomroep, 1300 meldingen binnengekomen bij het centrale meldpunt, *Hulp en Recht* in Utrecht. Deze stichting is door de Nederlandse bisschoppen vijftien jaar geleden, in 1995, in het leven geroepen om meldingen van misbruik - in de breedste zin van het woord - te behandelen, hetzij in de vorm van pastorale zorg voor de slachtoffers, hetzij door aangifte van een misdrijf bij justitie.

Deze hausse in meldingen en de daarbij horende publiciteit vraagt veel van het vertrouwen van ons, katholieken. Zoals ik in het vorige nummer schreef, is het misbruik van kinderen het ergste vergriep dat wij kennen. En dat dit tot in het recente verleden onvoldoende aandacht kreeg is iets waarvoor iedere katholiek zich schaamt.

Aangezien er een grote toename is van meldingen als gevolg van de publiciteit, kan *Hulp en Recht* niet alleen deze personen te woord staan. Daarom heeft onze bisschop een commissie benoemd, die alle gevallen, die nu worden doorgestuurd vanuit Utrecht naar de verschillende bisdommen, voor Haarlem-Amsterdam te behandelen. Deze commissie bestaat uit de volgende personen: mevrouw drs. Dea Broersen, mevrouw mr. Lennie Haarsma, diaken dr. Stan Baars en pastor Frans Geels. De commissie is vorige week aan het werk gegaan.

Rechtvaardigheid

Waarom zijn de reacties zo fel, en de bitterheid zo groot? In het Italiaanse dagblad *La Repubblica*

schreef de priester Julian Carron er enkele beharstwaardige dingen over.

Een van de moeilijkheden bij de verwerking van deze feiten, zegt hij, is wel ons onvermogen om een antwoord te geven op de eis van rechtvaardigheid. Immers, we willen dat er rechtvaardigheid geschiedt, zowel tegenover de slachtoffers als tegenover de daders. Die behoefte is grenzeloos en bodemloos, net als de diepte van de wond die geslagen is. Daarom is het ongeduld en ook de teleurstelling van de slachtoffers begrijpelijk, zelfs na de erkenning van de fouten: niets is genoeg om hun dorst naar rechtvaardigheid te lessen. Carron verdedigt dan de paus: hij heeft zonder aarzeling de zwaarte van het door priesters en religieuzen begane kwaad erkend, hen aangespoord om hun verantwoordelijkheid te nemen, hij heeft de handel-

wijze van enkele bisschoppen veroordeeld, die zich lieten leiden door angst voor een schandaal en geschetst hoezeer hijzelf ontsteld is vanwege de gebeurde feiten; en hij heeft maatregelen aangekondigd om herhaling te voorkomen.

Maar, aldus Carron, Benedictus is er zich terdege van bewust dat dit niet voldoende is: "Ik weet dat niets de pijn die u hebt doorstaan kan uitwissen. Uw vertrouwen werd verraden, uw waardigheid geschonden", schreef de paus aan de katholieken van Ierland.

Uiteindelijk weet iedere mens dat de uiteindelijke rechtvaardigheid "verder" ligt, niet binnen onze mogelijkheden. Uiteindelijk is de enige die de rechtvaardigheid redt, Christus zelf; "zelf slachtoffer van onrecht en zonde. Net als u, draagt hij nog steeds de wonden van zijn onrechtvaardig lijden. Hij begriopt de diepte van uw verdriet en het voortduren van de gevolgen ervan in uw leven en uw relaties met anderen, met inbegrip van uw relaties met de kerk", aldus de paus, geciteerd door Carron.

Waardering

Veel waardering mochten we ontvangen van gelovigen uit het bisdom en daarbuiten, naar aanleiding van de herderlijke brief die onze bisschop over deze materie schreef aan de gelovigen. De bisschop schreef onder meer: "Uit wat tot nu toe naar boven is gekomen moeten wij erkennen dat er structureel ernstige fouten hebben gezeten in het toenmalige opvoedingssysteem. De grote afstand tussen leraar en leerling, de geringe controle en het verregaand

ontbreken van sensibiliteit voor deze gevaren, heeft het mogelijk gemaakt dat een - weliswaar kleine - groep paters, broeders en zusters met een verstoorde seksualiteit, jarenlang toch vele slachtoffers heeft kunnen maken, en kinderen voor hun leven heeft getekend. (...) Onze bijzondere zorg geldt daarbij degenen, van wie het leed soms nooit door de Kerk is gezien en erkend, en waarbij de daders vaak al zijn overleden. Wij willen hen alsnog de volle erkenning geven van de vaak levenslange geestelijke wonden die hen zijn toegebracht, en van de schuld die de Kerk in haar geheel hiervoor draagt.

Weliswaar bereiken ons uit het buitenland, en inmiddels ook uit eigen land, steeds meer berichten dat ook in niet-kerkelijke jeugdinstellingen in die tijd dezelfde mistoestanden hebben bestaan, maar dat pleit ons niet vrij van een bijzondere verantwoordelijkheid. Juist als Kerk stellen wij hoge morele eisen aan onszelf en aan anderen. Wij accepteren dan ook volledig dat de samenleving haar verontwaardiging nu eerst met name op de katholieke Kerk richt. Wel hoop ik dat in een tweede fase ook een herbezinning tot stand komt op de gehele breedte van dit afschuwelijke kwaad. Kindermisbruik is in onze tijd een maatschappelijk drama geworden met een enorme omvang", aldus mgr. Punt.

In een volgend nummer van *Samen Kerk* komen we terug op deze dramatische problematiek. ■

Wim Peeters

Vertrouwen

De laatste tijd is de R.-K. Kerk veel in het nieuws. Helaas gaat het dan over zaken waar we bepaald niet trots op kunnen zijn. Er is al veel over gezegd en geschreven, maar het valt Stefan van Aken op dat er weinig katholieke (leken-) professionals aan het woord komen. Waaraan ligt dat? Heeft de Kerk geen professionals, durven zij niet, worden zij niet geraadpleegd of worden zij niet naar voren geschoven?

In feite zijn er vele lichaamsdelen, maar is er slechts één lichaam (1 Kor. 12,20)

Vertrouwen van en op professionals

We kunnen kort zijn over de vraag of er überhaupt wel (leken)professionals binnen de kerk zijn: ja, die zijn er. Om de vergelijking Kerk - lichaam door te trekken: zoals er gespecialiseerde lichaamsdelen zijn, bijvoorbeeld de nieren, zo zijn er ook R.-K. specialisten. Daarbij kunnen we denken aan hoogleraren, universitair docenten, professionals met een eigen praktijk, ervaringsdeskundigen etcetera. Het betreffen gehuwde en ongehuwde mensen, mensen die hun roeping hebben gevonden in de kerk of daarbuiten. Kortom, we hebben als kerk een grote diversiteit in specialismen, en daar kunnen we trots op zijn. En zoals de voeten niet plotseling de functie kunnen overnemen van de nieren, zo kan niet iedereen uit de kerk (daarin werkzaam of niet) zomaar een volledig en goed antwoord geven op een bepaald specialistisch onderwerp. Dat geldt natuurlijk niet alleen voor onze kerk, maar voor elke organisatie.

Als er dan genoeg professionals zijn, waarom horen we die dan zo weinig? Hoewel een antwoord daarop waarschijnlijk niet eenvoudig is, zou het te maken kunnen hebben met twee verschillende manieren van vertrouwen: vertrouwen-naar-binnen en vertrouwen-naar-buiten.

Dienstbaar

Zoals elk lichaamsdeel ten dienste staat van het lichaam, zo wordt iedere gelovige geroepen om zich ten dienste te stellen van de kerk. Eigenlijk draait het om de vraag: heb ik hart voor mijn kerk en geloof ik in de werking van de Heilige Geest die de Kerk onderricht? Als we daartegen "ja" kunnen zeggen, dan begrijpen we meer - ook als professional - dat we een onderdeel zijn van een groter geheel, van een groter plan dat onder leiding staat

van God zelf. Op dat moment kunnen we ook de zwakheid van anderen en van onszelf inzien en worden bijvoorbeeld begrippen als conservatief of progressief geheel irrelevant. Er is dan een bepaalde mate van vertrouwen in de Kerk, ook als we een geheel andere mening hebben. Ik zou dit het "vertrouwen-naar-binnen" willen noemen.

Er zijn veel voorbeelden van mensen die de kerk vooruit geholpen hebben door hun vertrouwen-naar-binnen in combinatie met vernieuwende (afwijkende) ideeën, hoewel dat niet altijd eenvoudig was. Kenmerk van al die mensen is dat zij veel liefde hadden voor de kerk en zich dus daaraan ten dienste wilden stellen. Door de liefde voor de Kerk wil men zich ook verder verdiepen in wat zij zegt en daarmee wordt vanzelf voorkomen dat men al te snel uitgaat van oppervlakkige informatie (van bijvoorbeeld de media).

Hersenen en mond van de Kerk

Naast het "vertrouwen-naar-binnen" is het ook van belang dat er naar professionals doorverwezen wordt. Anders laten we als kerk een grote rijkdom liggen en wordt het voor de specialisten niet eenvoudig om van zich te laten horen. Om de vergelijking met het lichaam er weer eens bij te nemen: we kunnen nog zo'n bewogen hart hebben, dat hart kan pas spreken als we onze hersenen en onze mond gebruiken. Natuurlijk kunnen we proberen met gebarentaal een eind te komen, maar de kans is groot dat we dan toch de verkeerde boodschap overbrengen...

Professionals en specialisten met liefde voor de Kerk kunnen hersenen en mond zijn van de Kerk.

op professionals

Zij zouden het zelfs *moeten* zijn, het is immers hun functie in het lichaam dat de Kerk is. Vandaar ook dat er een zeker "vertrouwen-naar-buiten" gevraagd wordt van eenieder die een formele verantwoordelijkheid draagt in de Kerk. Op het moment dat een ingewikkeld onderwerp ter sprake komt en zij zelf specialist zijn op dat vlak, dan ligt het voor de hand dat zij op dat moment de hersenen en mond zijn van de Kerk. Zijn ze geen specialist, dan is doorverwijzing noodzakelijk om niet te verzanden in gebarentaal. Op de eerste plaats is dat belangrijk voor de kerk als geheel: de boodschap naar buiten toe is eenduidig en onderbouwd. Verder is het ook belangrijk voor de erkenning van de verschillende specialismen en specialisten.

Vertrouwen is niet statisch, maar moet langzaam groeien. Misschien is het vertrouwen-naar-buiten

van formele verantwoordelijken in het verleden geschaad, omdat professionals / specialisten hun eigen ideeën belangrijker hebben geacht dan hun liefde voor de Kerk. Andersom kan het vertrouwen-naar-binnen van professionals/specialisten beschadigd zijn omdat zij in het verleden hebben ervaren dat de formeel verantwoordelijken "voor hun beurt" spraken, waardoor zij de werking van de Heilige Geest niet goed konden zien. We leven echter in een tijd waarin we steeds beter begrijpen dat we - zeker binnen de kerk - niet meer zonder de ander kunnen. Ieder lichaamsdeel heeft zijn eigen functie en die lichaamsdelen werken alleen goed als we liefdevol elkaars expertise onderkennen en het lichaam als geheel - dat de Kerk is - liefhebben. ■

Stefan van Aken

Op maandag in de Goede Week heeft de bisschop in de St. Nicolaaskerk in Amsterdam een overweging gehouden over 'De martelaren van onze tijd'. Het was tijdens een oecumenische herdenkingsviering, die door de San-Egidiogemeenschap van Nederland en België werd georganiseerd.

De martelaren van onze tijd

De laatste tijd worden we hevig geconfronteerd met zwakheid en zonde van priesters en religieuzen binnen de Katholieke Kerk. Een aantal van hen, met name in vroeger tijden, heeft hun ambt ernstig te schande gemaakt, kinderen voor hun leven getekend en het gelaat van Christus en van de Kerk verduisterd. Maar vandaag denken we dat er gelukkig veel meer anderen zijn: priesters, religieuzen en leken, gelovigen en pastores van verschillende christelijke denominaties in Oost en West, die met hun leven getuigd hebben voor Christus, voor waarheid en liefde, en een bewonderenswaardige moed hebben getoond. Op de meest letterlijke wijze zijn zij in de voetstappen van hun Heer getreden.

Bloedgetuigen

Straks zullen we namen noemen uit alle continenten. Het zijn slechts enkele voorbeelden uit een werkelijk leger van de martelaren van onze tijd. Velen beseffen dat niet en denken dat martelaarschap iets is van het verleden, misschien op een enkele uitzondering na. Niets is minder waar. De overgrote meerderheid van dit legioen van bloedgetuigen voor Christus is van onze tijd. De 20^e eeuw heeft er miljoenen gekend die gebroken zijn onder het juk van Nazisme, Communisme, Nationalisme. Ook het nieuwe millennium wordt er al door getekend. *"De 21^e eeuw is geopend onder de banier van het martelaarschap"*, schreef paus Benedictus enkele jaren geleden. In onze dagen lijden naar schatting zo'n 200 tot 300 miljoen christenen dagelijks voor hun geloof. Ze worden

uitgesloten, gediscrimineerd of gevangengezet onder valse voorwendsels. Elk jaar worden naar serieuze schatting ongeveer 170.000 christenen wereldwijd gedood om religieuze redenen. En het wordt niet beter, maar slechter. Met afstand is het Christendom de meest vervolgte godsdienst op deze aarde.

Als we nadenken over de oorzaken, kunnen we spirituele gronden noemen, maar ook concrete ontwikkelingen. Concreet is enerzijds de sterke opkomst van een fundamentalistische militante vorm van Islam in vele landen, maar anderzijds ook een groeiend radicaal Hindoeïsme en Boeddhisme in met name India en Sri Lanka. Een derde oorzaak ligt in verschillende dictatoriale regimes in China, Noord-Korea, Zuidoost Azië en elders. Ik sprak laatst met iemand die kortgeleden een geheim contact gehad had met een bisschop van de ondergrondse kerk in China. Veel bisschoppen, priesters en gelovigen daar zitten in concentratiekampen. De man vertelde hoe de bisschop hem onder tranen getuigde dat hij, met veel gelovigen en priesters, de vervolging nog kan dragen uit liefde voor Christus, maar dat ze zich nog meer zorgen maken over de westerse leefstijl van materialisme en hedonisme, die ook China begint te overspoelen en ook zonder vervolging de jeugd afhoudt van God.

Als we zoeken naar de geestelijke gronden voor zoveel haat en agressie tegen een godsdienst die eigenlijk alleen liefde, vergeving en verlossing predikt, dan raken we aan het mysterie van het kwaad, van de Boze die de mensen koste wat kost

de weg naar Christus, verlossing en eeuwig leven wil versperren. Jezus zelf wees al op de vervolging die zijn leerlingen ter wille van hem zouden moeten ondergaan: *"Men zal u slepen voor koningen en rechters... het zal voor u uitlopen op het geven van getuigenis..."*. De Chaldeeuwse bisschop Sako zegt: *"De tegenwoordige tijd is onze Goede Vrijdag. Wij ondergaan de passie van Christus op alle niveau's..."*. Zijn medebroeder, aartsbisschop Casmoussa van Irak vult aan: *"Door onze offers kennen we de waarheid van het bekende woord van Tertullianus: het bloed van de martelaren is het zaad van de Kerk. In Irak zeggen we: het bloed van de martelaren is het zaad van het leven zelf"*.

Zaad van nieuw Pinksteren

Onze westerse kerk is verzwakt door een grote afval en door eigen falen. De vervolgte christenen in het Oosten en Zuiden zijn onze hoop voor de toekomst. Uit al deze offers zal de Heer uiteindelijk zegen laten voortkomen voor christenheid, kerk en wereld, daarvan ben ik overtuigd. Het is het zaad van een nieuw Pinksteren, dat de verstikkende duisternis die de mensheid omhult, eens zal openbreken. Tot die tijd vragen de vervolgte christenen onze solidariteit en ons gebed. Velen voelen zich verlaten door het Westen, dat hen zelf het geloof heeft gebracht. Bisschop Casmoussa formuleert hun klacht: *"De vervolging van christenen is een catastrofe van ongekende proporties, die systematisch wordt genegeerd door de westerse media, bijna alsof er een publicatieverbod is opgelegd"*. Zijn medebroeder Saldanha uit Pakistan zegt het nog scherper. Hij verwijt de westerse naties dat ze hun lijden gewoon op de koop toe nemen als een soort *'collaterale schade'*, omwille van hun hebzucht en zonde.

Het is mede om die reden dat ik deze oecumenische herdenkingsviering van harte meemaak. We zijn hier om eer te brengen aan dat enorme koor van geloofshelden, mannen, vrouwen en kinderen, die hun leven hebben gegeven voor hun geloof, voor de trouw aan Christus en voor de liefde. We zijn hier om recht te doen aan het vergeten lijden van zovelen. Ons kost het geloof zo weinig. Soms hebben we zelfs het idee dat het ook niets mag kosten. Het moet alleen vrede en vreugde geven. Maar zo'n zelfzuchtig geloof heeft Christus ons niet gebracht. *"Wie z'n kruis niet opneemt, elke dag*

opnieuw, kan Mijn leerling niet zijn...", zegt Hij. Uit het Kruis komt zegen. Doorheen het Kruis worden we geleid naar Opstanding. Mogen de martelaren van onze tijd bij God onze voorsprekers zijn, opdat kerk en wereld tot nieuw leven komen. ■

+ Jozef M. Punt
Bisschop van Haarlem-Amsterdam

De bedoeling van deze serie artikelen is om aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelden al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd. We kregen een reactie uit Heemstede, waar een zoon van Cuypers aan de gang ging

Vader en zoon Cuypers in actie

Heemstede is ouder dan men denkt! Al in de 11e eeuw is het dorp ontstaan. Op een strandwal achter de duinen kwamen kleine buurtschappen tot ontwikkeling. De heer van Heemstede bouwde in 1290 bij de monding van het Buiten Spaarne een kasteel. Daar omheen ontwikkelde zich een bescheiden dorpskom met een kerkje uit 1347, bijkerk van de Haarlemse Bavo. De eerste bisschop van Haarlem, Nicolaas van Nieuwland, overnachtte daarnaast ten huize van Peter van Aap de nacht voor 1 februari 1562, de dag waarop hij de zetel van Haarlem in bezit zou nemen. In 1623 werd het in 1573 zwaar beschadigde middeleeuwse gebouw door de huidige (Hervormde) kerk vervangen. Langs de strandwal ontstonden in de 17e en 18e eeuw allerlei buitenplaatsen. Vooral na 1900 werd het een geliefde woonplaats voor welgestelde renteniers en forensen. Een door J. Stuyt en Jos Cuypers (de beide bouwmeesters van de Haarlemse Bavo) opgesteld uitbreidingsplan kwam er in 1912. Diezelfde Jos Cuypers die we straks als bouwheer van de O.L.V. kerk zullen ontmoeten, bouwde ook nog het raadhuis. En Stuyt werd de bouwheer van het Seminarie Hageveld.

De katholieke kerken

Als we naar de katholieke kerken kijken, moeten we de Bavo aan de Herenweg eerst noemen. Architect Margry tekende ervoor. De kerk verrees in 1877 en verving een waterstaatskerkje uit 1818. Vandaag behandel ik echter de andere, nieuwere kerk: de O.L.V. Hemelvaartkerk aan het Valkenburgerplein. Die staat dicht bij het oude dorp dan de Bavo. De bouwheer van de kerk, pastoor Nieuwenhuis, had ingewoond in de pastorie van de kathedraal. Daardoor was hij goed bekend met de Cuypers-stijl. Zijn kerk moest door dezelfde Jos Cuypers worden

ontworpen. Hij werd geholpen door zijn zoon Pierre, genoemd naar opa Cuypers die het Rijksmuseum en enorme Neogotische kerken had gebouwd. Zo moest het dus wel lukken.

Komend vanaf Hoofddorp valt de kloeke toren op van de Lieve Vrouwekerk, bijna 37 meter hoog. Hij kwam in 1925-1927 tot stand. Vader Jos en zoon Pierre volgden een expressionistisch ontwerp en hadden een kerk met een toren en een rijzige koepel voor ogen. Wegens geldgebrek is de koepel een beetje laag uitgevallen en verdient die naam eigenlijk niet meer. Hooguit kun je spreken van ruime stenen tent: een zeer bijbels gegeven. De kerk werd gebouwd aan een plein dat sinds 1922 genoemd is naar Johanna Valkenburgh, die hier ooit een buitenplaats verwierf die in 1790 werd gesloopt. Er kwamen negenenzestig huizen voor in de plaats. Voor de kerk werd eerst nog gedacht aan een locatie dicht bij het toen net gebouwde Hageveld, maar de voorkeur ging uit naar het centraler gelegen plein waar veel tramverkeer was. De kerk kreeg als titel Beata Maria Virgine Assumpta, dezelfde titel die de middeleeuwse Heemstedse kerk gedragen had. Op 25 maart 1927 werd de kerk ingewijd.

Een kerk in nieuwe stijl

De Neogotiek werd gezien als de ideale bouwstijl voor katholieke kerken. Meer nog dan het Romaans werd de Gotiek gezien als de bouwstijl van de katholieke glorie: de 13e eeuw. In de katholieke kerkelijke bouwkunst zijn het vooral de 'jonge' Cuypers (Jos) en zijn medewerker Jan Stuyt die staan voor vernieuwing. Waar het de architectuur betreft, wilde men af van de pastiches van de Gotiek. Zonder hatelijk te zijn kan ik zeggen dat de

3

Bavo aan de Herenweg daar een voorbeeld van is. Net zoals de grote Bavo aan de Leidsevaart een kerk is waarin de vernieuwing in de architectuur en de decoratie zichtbaar is, zo is dat ook bij nieuwe O.L.V. kerk het geval. Kenmerkend zijn: centraalbouw en indrukwekkende ingangspartijen (westwerken). Daarnaast zijn er Berlagiaanse en Jugendstilelementen. Interessant is om de Heemstedse kerk te vergelijken met de kerken die Stuyt en Jos Cuypers elders samen bouwden: de Antonius in Utrecht, de Sint Jacob in Den Bosch en de Amsterdamse Obrecht. Die laatste is eerder in deze rubriek behandeld.

Als u de kerk betreedt vanuit de majestueuze ingangspartij (let op de mooie tegelvloer) ervaart u de centraalbouw pas bij binnenkomst. Aanvankelijk vonden kerkelijke commissies de plaats van het hoofdaltaar niet nadrukkelijk genoeg en was men erg bang voor de parabolische vormen van de bogen. Pastoor Nieuwenhuis blijft geloven in zijn ontwerp en de architecten verwijten de commissie gebrek aan deskundigheid. Uiteindelijk wordt het ontwerp goedgekeurd. Dat was een goede zaak, want men was zijn tijd meteen vooruit en na het tweede Vaticaanse concilie hoefden er nauwelijks aanpassingen te worden gemaakt.

De kerk maakt een 'schone' indruk: geen afleidende frutsels, maar schoon metselwerk overall. Het huidige altaar, vervaardigd door edelsmid Joost van Vlijmen, werd bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de parochie in 1977 door bisschop Zwartkruis ingezegend. De kromming in de bronzen poten weerspiegelt de vele boogvormen in de kerk. Vorig jaar kwam er een ambo bij in dezelfde vormtaal. Het priesterkoor heeft een mooi vloermozaïek, opgebouwd uit tegeltjes in de vorm van een krakeling. De preekstoel draagt een serie panelen met scènes uit de vroege christelijke heilsgeschiedenis: de geboorte van Maria (!), het huwelijk van Maria en Jozef, de Annunciatie, het

bezoek van Maria aan Elisabeth enz. Indrukwekkend zijn de wandschilderingen van Han Bijvoet uit 1945. Hij is bekend van zijn ramen in de kathedraal en zijn wandschilderingen in diezelfde kerk en in Heiloo. In Heemstede zijn ze in een bijna Giotto-achtige stijl. De ten Hemelopneming van Maria wordt in een paradijselijke sfeer (goed passend bij het fraaie Heemstedse landschap) afgebeeld. Er zijn ook stadse elementen: koepeltjes van het nieuwe Jeruzalem. Het hele priesterkoor had beschilderd moeten worden. In het Noord-Hollands archief liggen de ontwerptekeningen. Beneden had Eva nog zichtbaar moeten zijn en alle apostelen die van Maria afscheid nemen. Men is echter van boven af begonnen; alleen wat zich in de hemel afspeelt is geschilderd. Toen was het geld op. Vermeldenswaard zijn ook de kleine, maar pittig gekleurde afbeeldingen in de ramen van Frans Balendong: Mozes en Melchisedek in het hoogkoor, het scheepje van Jezus en de ark van Noach in de transepten, het Gouden Huis en de Mystieke Roos uit de Loretolitanie aan deingangskant en zo meer.

Altijd beweging

De parochie is een levendige gemeenschap geweest en is dat nog. Bij het 40-jarig parochiejubileum sprak de bekende, onlangs overleden, theoloog Schillebeeckx de parochie bemoedigende woorden toe. De pastoors hadden hun eigen stijl. Dat gold voor pastoor Nieuwenhuizen in zijn eerder genoemde discussie met de esthetische commissie van toen, voor de pastoors H. Drost en IJs Tuijn, oud-leraar aan Sancta Maria, van 1985-1997 parochieherder en inzegenaar van talloze huwelijken. Van 1997-2002 werkte hier de toen nog zeer jonge pastoor Matthieu Wagemaker, opgevolgd door oud-bisschoppelijk vicaris en kanunnik Guus Hendriks. 'Dat er maar steeds mensen door de patrones van de kerk bij de hand genomen zullen worden om 'te doen wat Hij hen zeggen zal'.

Hein Jan van Ogtrop, een Haarlemse buurman

4

Afbeeldingen

- 1 Fresco boven in het hoogkoor.
- 2 Exterieur.
- 3 Het weidse interieur.
- 4 Preekstoelreliëf met afbeelding; nu eens niet de geboorte van Jezus, maar die van Maria.

Gebruik is gemaakt van het boekje uit de serie Haarlemse miniaturen nr. 85 van De Vrieseborgh, uitgegeven b.g.v. het 75 jarig bestaan van de parochie in 2002. Dank aan de heer Michel Bakker die mij gegevens verschafte en mevrouw Ester Weijers die mij rondleidde.

Christelijke lichaamsmeditatie: 'Mediteren op solder'

Mediteren op de Solder van de pastorie van de Nicolaaskerk is een werkvorm om jongeren met meditatie kennis te laten maken, maar iedereen is welkom die zich jong voelt! Het is een zoektocht naar Stilte o.l.v. Thom Breukel schrijver van de Stilteatlas. De oefeningen zijn gekozen uit de Christelijke traditie: staan, zitten, buigen en lopen. Ook de Klank van Stilte zal beoefend worden en bestaat uit christelijke mantra's van de broeders van Taizé. Bij deze werkvorm worden geen prestatie verwacht; aandacht, aanwezig zijn en respect zijn voldoende, niets moet veel kan! Thom Breukel begeleidt al twintig jaar Christelijke Lichaamsmeditatie. Daarnaast schrijft hij over spiritualiteit en is begeleider van het Iconenatelier NICOLAAS. Iedere maandagavond 20.00 uur. Plaats: pastorie Nicolaaskerk, Prins Hendrikkade 73, 1012 AD Amsterdam. Informatie & aanmelden: th.breukel@chello.nl

Mei-maand Maria-maand Lourdeskapel Zwaag in mei dagelijks geopend

De Maria-kapel in Zwaag is de eerste Lourdeskapel in Nederland. Elke vrijdagochtend van 10.00 uur – 12.00 uur en op zon- en feestdagen voor en na de kerkviering kunt u vrij binnenlopen. U kunt er genieten van het mooie gebouwtje, even tot uzelf komen, een kaarsje opsteken of zomaar met iemand spreken. In Mariamaand mei is de kapel dagelijks geopend van 10.00 uur tot 12.00 uur. Op zon- en feestdagen is de kapel voor en na de kerkviering geopend.

Presentatie Haarlemmer Orgelboek

Zaterdag 15 mei a.s. zal het Haarlemmer Orgelboek worden gepresenteerd, een uitgave met 15 orgelwerken voor de liturgie. Er zijn vijf bestaande orgelwerken in opgenomen van Hendrik Andriessen en Albert de Klerk en tien nieuwe composities van Bernard Bartelink, Wouter van Belle, Jos Beijer, Maurice van Elven, Luc Löwenthal, Daan Manneke, Jan Raas en Kees Schoonenbeek. Het boek is een initiatief van de NSGV Haarlem-Amsterdam, die hiermee

probeert het liturgische orgelspel een nieuwe impuls te geven. De uitgave wordt verzorgd door uitgeverij Ascolta te Houten.

De presentatie vindt plaats in de Sint-Nicolaaskerk, Prins Hendrikkade 73 te Amsterdam (tegenover het Centraal Station), aanvang 13.30 uur. Er zullen enkele werken uit het Haarlemmer Orgelboek worden uitgevoerd door organist Mark Heerink en Prof. Dr. Anton Vernooij zal in een kort referaat de relatie tussen de liturgie en het orgelspel in de rooms-katholieke eredienst aan de orde stellen. Na afloop is het mogelijk het boek voor een speciale prijs aan te schaffen. Alle organisten zijn uitgenodigd om op deze wijze kennis te komen maken met dit boek. Informatie: 023 511 26 86 of b.stolwijk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Hij wil bij ons wonen

In februari verscheen het prachtige boek 'Hij wil bij ons wonen', geschreven door Hein Jan van Ogtrop. Het boek biedt een uniek overzicht van de bouwgeschiedenis van de kerken in ons bisdom, maar ook van de geschiedenis vanaf de vroege middeleeuwen tot vandaag. De afgelopen jaren bezocht 'kerkengek' Hein Jan van Ogtrop zo'n zeventig kerken in ons bisdom. Hij beschreef ze in zijn populaire rubriek. In 'Hij wil bij ons wonen' zijn deze bijdragen gebundeld en voorzien van fraaie illustraties. Het boek is te bestellen bij: bisdom Haarlem, postbus 1053, 2001 BB Haarlem tav J. Keuss o.v. Kerkengek. E-mail: jkeuss@bisdomhaarlem-amsterdam.nl Het kost € 29,95 plus verzendkosten. Bij afname van tien of meer exemplaren: € 25,00 per stuk.

Pelgrimage diaken Kaaijk naar Santiago de Compostela

Een pelgrimage te voet van Zaandam naar Santiago de Compostela. Daaraan is Marcel Kaaijk, geboren en getogen Zaandammer en diaken van ons bisdom, begonnen op 12 april. Om God te danken en om geld bij elkaar te brengen voor een hospice. Op 25 juli 2010 hoopt hij aan te komen in Santiago.

Met de voettocht van ca 3000 kilometer naar Santiago de Compostela wil Marcel Kaaijk zijn dankbaarheid tonen tegenover God voor zijn wijding tot diaken in november 2009. Als onbezoldigd diaken is hij werkzaam in de regio Purmerend. Vanuit zijn werk in de diaconie van de Nicolaaskerk in Purmerend is hij

op het spoor gekomen van hospice 'In Vrijheid'. Het is een hospice in wording, bedoeld voor mensen die terminaal ziek zijn en hier op waardige wijze hun laatste levensdagen kunnen doorbrengen. Voor dit hospice heeft hij geld bij elkaar proberen te krijgen door zijn pelgrimage te laten sponsoren.

Diaken Kaaijk, getrouwd, vader en opa, vertelt op zijn website hoe hij tot dit besluit is gekomen: "Op het uitnodigingskaartje van mijn diakenwijding stond de tekst: "Niet gij hebt *Mij* uitgekozen, maar *Ik* u en *Ik* heb u de taak gegeven op tocht te gaan en vruchten voort te brengen. (Joh. 15, 16). Welnu, deze tocht vat ik bij aanvang van mijn diakenperiode letterlijk op door

op pelgrimstocht te gaan voor mijn medemens die de steun van ieder ander mens nodig heeft, in het bijzonder de mens die in zijn laatste levensfase verblijft."

Ieder die dat wil kan diaken Marcel Kaaijk volgen door zijn weblog bij te houden op zijn website. Hierop is ook meer informatie te vinden over Hospice 'In Vrijheid', het bedevaartsoord Santiago de Compostela en de reis er naartoe. ■

Zie: www.zaandam-santiago.nl

Marcel Kaaijk heeft hard getraind voordat hij aan zijn 3000 km. lange pelgrimage begon!

In de paastijd vieren we dat God een God is van levenden en niet van doden. Dat er leven is over de dood heen. En zo laten we de viering van Goede Vrijdag overgaan in de viering van de Paaswake als een viering van licht en leven. Een droevig einde gaat over in een gloednieuw begin.

Het licht van de paaskaars dat we aan het begin van de viering elkaar aanreiken, draagt een rijke symboliek in zich. Het verwijst op de eerste plaats naar het licht uit het scheppingsverhaal dat we die avond met elkaar lezen en waarin het eerste woord van God luidt: Er zij licht! Dat is wat God blijktbaar voor mensen wil. De paaskaars verwijst ook naar het verhaal van de Uittocht uit Egypte, waarin verhaald wordt hoe het volk van God tijdens de Uittocht overdag begeleid wordt door een beschermende wolk en in de nacht door een licht dat de weg wees. Maar bovenal verwijst dit licht naar de persoon van Jezus Christus, die het licht van de wereld wordt genoemd.

In Muiden is het op tweede Paasdag vlaggetjesdag. Aan de kade van de Vecht liggen de traditionele zeilschepen. De **H. Nicolaaskerk te Muiden** is open en achter in de kerk staan kraampjes met tweedehandboeken. Dit staat in **Drieklank**, het **parochienieuws van de drie parochies in Weesp - Muiden - Muiderberg**.

Op De Hoogte, het **parochiebulletin voor Vogelzang**, meldt dat na Pasen de loten weer worden aangeboden om de paaskaars te winnen. De loten zijn verkrijgbaar bij het parochiesecretariaat voor € 1,50 per twee loten. Van deze opbrengst wordt volgend jaar een nieuwe paaskaars gekocht. Parochianen van de **parochie Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming te Vogelzang** kijken naar deze verloting uit.

Van Onderop

door Eleonora Hoekstra-Ros

Parochianen van de **parochiegemeenschap Schoten** werden uitgenodigd voor een vastenbrunch in het parochiecentrum na de zondagviering van 10.00 uur. Deze vastenmaaltijd werd gehouden als voorbereiding op het Paasfeest. Het was een eenvoudige maaltijd om daarmee aandacht te vragen voor mensen elders, die vaak zoveel moeite moeten doen voor hun dagelijks brood. De opbrengst van de broodmaaltijd ging naar de missionaire werkers van de stichting **Helpende handen**.

In het parochieblad van de R.-K. Parochie van de **H. Jozef te Zaandam** doen leden van de werkgroep **Jodendom-Christendom-Islam** een oproep om de zaterdagse krant op zondag in de kerk achter te laten op een tafel. Deze kranten en overige lectuur worden dan 's woensdag bezorgd in de Detentieboot in Zaandam. Daar worden uitgeprocedeerde asielzoekers vastgehouden. Zij wachten tot het moment van uitzetting uit Nederland of terugreis naar hun vaderland. Op de gevangenisboot zijn zij verstoken van kranten en andere lectuur in hun landstaal. In de oproep worden suggesties gevraagd. Er wordt gedacht aan kranten en lectuur in andere talen.

Een bloemetje van het altaar maakt blij in droevige omstandigheden en wordt altijd gewaardeerd. Dit blijkt weer eens uit een bedankbriefje van een parochiaan van de **R.-K. Parochie Heilige Maria, Sterre Der Zee te Den Helder en Julianadorp**.

In **het Spoor**, informatieblad van de Heilig Hart - Heilige Josephparochie te **Hilversum** staan twee bedankjes voor de ontvangst van het vrolijke boeket bloemen.

In **De Stem** van de **St. Jan Geboorte Kudelstaart** staat dat de altaarbloemen bezorgd werden door de pastor. Zij kwam op ziekenbezoek om te kijken hoe een lid van een werkgroep zich herstelde van de Q-koorts die zij opliep tijdens haar verblijf in Gambia.

In **Kontakt Karmel Parochie Aalsmeer** staan soortgelijke bedankjes en de **Katholieke Gemeenschap Rijsenhout** bracht bloemen in de winternacht naar een parochiaan. Deze schreef in zijn bedankbrief

dat hij het medeleven als een steun ervaart en dat elke dag een gave Gods is.

Het Jeanette Noëlhuis organiseert ook dit jaar in de tijd rondom Pasen weer wakes bij het cellencomplex op Schiphol Oost, waar mensen gevangen zitten die niet in Nederland mogen (ver)blijven omdat ze niet over voldoende papieren beschikken. Het is niet omdat ze crimineel zijn. Deze wakes worden telkens vanuit de traditie en het gedachtegoed van een andere geloofsgemeenschap gehouden. In veel parochiekerken in het dekenaat Amsterdam ligt een formulier waarop de data van de wakes staan aangegeven. Dit meldt de **parochie St. Thomas van Aquino** in haar **thomasklanken**: voor allen die betrokken zijn bij de dominicaanse parochie in Amsterdam.

In het paasnummer van het **Augustinus Nieuws** stond vorig jaar uitgelegd dat elke dag van De Goede Week een eigen naam heeft. Van oudsher werden de volgende namen gebruikt:

augustinus nieuws

Palmzondag, omdat Christus toen zijn intocht in Jeruzalem hield, met palmgroet.

Groene maandag, omdat de gebruikte palmen het dorp toen nog een feestelijk aanzicht gaven.

Vale dinsdag, omdat Judas toen z'n boze plannen ging smeden.

Schortelwoensdag, omdat in de kerken dan het luiden der klokken geschorst werd.

Witte donderdag, omdat de liturgische kleur dan wit is. Veel oude schilderijen beelden Jezus en zijn leerlingen uit in witte kleding, omdat het Laatste Avondmaal gevierd werd.

Goede vrijdag, omdat door zijn lijden Jezus voor ons de toekomst weer vrij maakte.

Stille zaterdag, waarop slechts gebed en stilte past, omdat Jezus in zijn graf lag.

Paaszondag, feestelijk wit omdat Jezus is verrezen. Het Feest van Pesach, van de Doortocht - door lijden en dood.

Zo vallen in de Goede Week de kaarten op hun plaats: na de feestelijke **Intocht** op Palmzondag volgt de **Uittocht** door lijden en dood om uit te komen bij Pascha, de **Doortocht** De Verrijzenis van Jezus Christus. Het Licht breekt definitief door: Christos anesti, alleluja. De Heer is verrezen en wij straks met Hem! En Paulus zal daar later over zeggen: "Als Christus niet verrezen is, is ons geloof ijdel en zonder hoop!"

Ik wens u een Zalig Pasen.

Oranje boven! Leve de koningin! Nog even en het is weer zover. Dan vieren we de verjaardag van de majesteit. We hebben allemaal een vrije dag, bezoeken een vrijmarkt of doen gewoon lekker niks. Of we kijken naar de televisie om te zien hoe de koningin met haar grote familie ergens in het land feestelijk wordt onthaald. Muziekcorpsen rukken uit, burgemeesters lopen gewichtig te doen en als het meezit, zullen de leden van de koninklijke familie weer moeten zaklopen, koekhappen of ringsteken. Tamelijk lachwekkend en wat onbenullig. Het is net of we hen niet zo serieus nemen.

Wie is onze genadige koning?

Als je bijbel leest, kom je er achter dat dat ook de bedoeling is. Je leest erover in het boek Rechters of beter Richteren of Richters. Richters waren leiders van het volk van God, die in Zijn naam richting gaven hoe te handelen. Hoe je de weg van God moest gaan. Maar het volk begon om een koning te vragen. Ze wilden net zo zijn als de buurvolken. Heel boeiend lees je erover in hoofdstuk 8 en 9.

Na een overwinning op de vijand wordt richter Gideon uitgenodigd door het volk om als koning te heersen. Maar hij zegt: *Niet ik zal over jullie heersen en ook mijn zoon zal niet over jullie heersen. JHWH, onze Heer en God, zal over jullie heersen!* (8,22). Het antwoord van Gideon drukt het besef uit dat een permanent, erfelijk en dus dynastiek koningschap al te gemakkelijk tot een eigenmachtige grootheid kan worden, die niet meer erkent dat aan God zelf de zeggenschap over het volk toekomt.

Schaduw en bescherming

Na de dood van Gideon wordt het volk weer afvalig en dient de heidense god Baäl, wiens naam heerser betekent. Abimelech is de zoon van Gideon. Zijn naam betekent "mijn vader is koning". Gek eigenlijk, want dat wilde Gideon juist niet zijn. Abimelech roept zichzelf tot koning uit en doodt uit angst voor concurrentie al zijn broers behalve zijn broertje Jotam (hoofdstuk 9). Die Jotam vertelt aan de inwoners van Sichem vervolgens een fabel die kritiek op zijn machtswellustige broer inhoudt. Het is het verhaal over de bomen die een koning willen zalven. Zij vragen aan de olijfboom: "Wil jij

onze koning zijn?" Maar die wil niet. De vijgenboom wil ook niet, net zo min als de wijnstok. Geen van drieën wil heersen over de andere bomen. Je gaat alleen maar zweven, je komt in de lucht te hangen, vinden zij. Dan vragen de bomen aan de doornstruik: "Wil jij onze koning worden?" En de doornstruik antwoordt: "Als jullie mij werkelijk tot koning willen zalven, kom dan maar schuilen in mijn schaduw!" Een belachelijke opmerking natuurlijk, want zo'n kale doornstruik biedt helemaal geen schaduw. Alleen JHWH, de Allerhoogste, zingt psalm 91, biedt schaduw en bescherming. Zo wil deze fabel vertellen dat een koning – kijk maar naar de buurvolken van Israel! – niets anders doet dan een machtspositie innemen en deze verdedigen tegen zijn onderdanen in, ook als dat hun ondergang met zich meebrengt. Abimelech komt – hoe kan het anders – tenslotte lelijk aan zijn eind.

Zit ik nu lelijk te doen over onze koningin? Dat wil ik niet op mijn geweten hebben, maar kritisch kijken naar koningschap kan geen kwaad, ook niet naar hoe wij het in Nederland hebben geregeld. Een paar eeuwen lang was Nederland een republiek en wel de republiek van de Verenigde Zeven Provinciën. De leiding ervan was heel democratisch in handen gelegd van een stadhouder, die een afstamming rechtstreeks of via via was van de vader des vaderlands Willem van Oranje. Daarom zingen we ook: Oranje boven! Leve de koningin! Pas in 1815 werden wij op initiatief van de omringende grote naties een koninkrijk. De zoon van de laatste stadhouder Willen V werd de eerste koning onder

de naam Willem I. Hij werd koning bij de gratie Gods. Wat betekent dat? Dat betekent dat hij en als zijn nazaten koning of koningin zijn door Gods gunst, door Gods genade. Of dat nu zo is of niet, het klinkt deftig en mooi. Het woord gratie heeft alles van doen met het woordje gratis. Gratie krijg je dan ook gratis voor niks en niemendal. Als je als jongen ging vechten, onder kwam liggen en verloren had, dan riep je om er onderuit te komen: genade! genade! Als het meezat liet je tegenstander je voor niks, gratis dus, gaan. Gratie, gratis, genade, het zijn woorden met dezelfde betekenis.

Gratie

Vroeger zongen wij op zondag na de hoogmis: *Domine, salvam fac reginam nostram!* Heer, bescherm onze koningin! We gaven daarmee aan dat de gratie, de genade van God gratis gegeven aan de koningin, toch ook onze biddende ondersteuning behoeft. Nu zingen we dat niet meer. Onze koningin heeft ook niet zo heel veel te vertellen. Toch hoeft ook zij de genade van boven. Wie niet?

blijven van Zijn genade, die Hij gratis, om niet aan ons geeft. Die genade zorgt er voor dat als je veel macht hebt, als koning of koningin vroeger, of nu als president, bestuurder, baas of noem maar op, bij de les blijft. Je bent namelijk niet meer dan stadhouder, een soort plaatsvervanger van God die onze enige en echte koning is. Hij gaat alle macht te boven en slechts dienend mag je je ambt uitoefenen. Altijd ben je bezig om Gods lieve leefregels van vrede en gerechtigheid te praktiseren op de plek waar je werkt en leeft. Zo ga je Jezus achterna, die niet op een paard – het rijdier van een heerser – Jeruzalem binnenreed, maar op een eenvoudige ezel. Van koninklijke titels wilde Hij niet weten, Hij waste daarentegen als een dienaar de voeten van zijn leerlingen. Hij wilde slechts Mensenzoon genoemd worden: een mens zoals God de mens bedoeld heeft. Is deze conclusie niet de moeite waard om over na te denken als de prins en prinsessen weer gaan koekhappen en zaklopen? ■

Gideon slaat een koninklijk afgodsbeeld stuk (Richters 6) Tekening: Bert Bouman

Ko Schuurmans

De bijbel houdt ons voortdurend voor dat God onze echte koning is en dat wij afhankelijk zijn en

'n beetje crypto

Horizontaal

1 zo te horen directeur van 'Slaapcomfort' 7 wie de meeste doelpunten maakt 8 thuisbasis van Uncle Sam 10 dit is het voor Frans 11 chef de patrouille 12 hiervoor kun je naar Maria van Heiloo 14 in deze polder kom je voor niets 15 stralende assistente 17 dat is nou Mokum's niveau 18 Gods werkstuk 19 dit kun je bijvoorbeeld vreselijk in hebben 20 onderdelen voor alle luister 22 op welke energie loopt zo'n beest of groeit je baard?

Verticaal

1 dit beest rijdt in een illegale taxi 2 'zoals daar zijn....' 3 niet goed onderhouden bossage? 4 een zeker iemand 5 helemaal van jou 6 toneelfoto? 9 daarin kun je het laten lopen 11 voor de knikker-tijd vervelend, als dit eraan zit 13 je moet met olie beginnen 14 kortom je moet weer naar de notaris 16 auto voor gladde wegen 20 ook met één klinker is het in orde 21 deze aanwijzing duldt geen auto's

Prijswinnaars februari 2010

J.P. Eckes, Purmerend
B. Hageman, Schoorl
Fam. Warmerdam, Assendelft

1		2	3	4	5		6
		7					
8	9		10			11	
12		13			14		
15				16			
17			18			19	
		20			21		
22							

Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat
Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

S	P	R	I	N	G	T	I	J
P	K	R	A	S				S
A	S	A	G	S				S
T	T	C	E	I	L	O		
B	I	G	E	L	O	O	F	
O	F	E	V	F				
R	A	N	I	J	S			I
D	E	A	D	L	I	N	E	

Oplossing februari 2010

- De heer Hooijschuur uit Zaandam maakt van zijn inzending een reclameblokje voor Samen Kerk. Zie elders op deze pagina. Heel fraai! Misschien neemt onze drukker het wel over! Trouwens: ook mevrouw Stamkot uit Monnickendam mag in deze wel een eervolle vermelding.
- Let op: een IJ is niet hetzelfde als een Y. We zijn heel streng geweest en rekenen bij 'anijs' en bij 'springtij' alleen de echte IJ goed!
- De heer Meijerink uit Slootdorp schrijft bij zijn inzending: 'Mijn vriend, pastoor Lalleman, kon mij niet meer adviseren, dus moest ik het alleen proberen!'
- We wensen u weer een heerlijk uurtje puzzelen. Als dat genoeg is!

Vermeldenswaard

Tri-Colore wint kinderkoorconcours

Het kinderkoor 'Tri-Colore' heeft het eerste concours voor kinderkoren van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV) gewonnen. Het koor, onder leiding van Anita Meurkes, werd speciaal voor het concours samengesteld uit de drie kinderkoren van de samenwerkende parochies van Hillegom, Lisse en De Zilk. Juryvoorzitter Paul Sanders zei dat vooral de overtuigende uitvoering van het verplichte palmzondaglied doorslaggevend was voor toekenning van de hoofdprijs: een beker en een geldbedrag van € 750. Eerder op de dag had het koor ook al de publieksprijs voor het beste koor van de ochtendsessie in de wacht gesleept.

Het concours werd zaterdag 13 maart jl. gehouden in de Moeder van de Verlosserkerk in Haarlem en was een initiatief van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV). Er deden veertien koren mee uit de drie bisdommen Haarlem-Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.

De tweede prijs ging naar 'De Walnootjes' van de Sint-Walburgisparochie in Netterden, de derde prijs was voor de 'Bavonootjes' van de Sint-Bavoparochie in Harmelen. De publieksprijs voor het beste koor van de middag was voor 'De Vrolijke Noot' uit Katwijk. Niet alleen de prijswinnaars hebben door het concours een stimulans gekregen, alle koren krijgen een uitgebreid juryrapport thuisgestuurd met tips voor kwaliteitsverbetering.

Dirigente Anita Meurkes en de kinderen van 'Tri-Colore' zijn blij met de 1e prijs. Rechts de juryleden Rozemarijn Kalis, Sanne Nieuwenhuijsen en Paul Sanders.

Foto: Peter Jongejan

Puur Water Moderne sculptuur in de Hortus Conclusus van het Bijbels Museum

Liefdespoëzie uit het Oude Testament vormde de inspiratiebron voor negen kunstenaars van Beeldhouwerscollectief ABK. Water speelt een belangrijke rol in deze teksten uit het Hooglied en staat dan ook centraal in de tentoonstelling in de Hortus Conclusus van het Bijbels Museum. De Hortus

Conclusus van het Bijbels Museum is een historische symmetrisch aangelegde tuin, vol met bijbelse bomen, planten en waterpartijen. Deze zomer wordt de tuin verrijkt met beelden die verwijzen naar het zuivere water van "de verzegelde bron" uit het bijbelse Hooglied. In een beeldende, erotische passage van dit huwelijkslied, is de verzegelde bron een metafoor voor de zuiverheid en onschuld van de bruid, onaangetaast door de onreinheid van de wereld.

In de tuin zijn beelden te zien van Alice Bakker, Wim Bakker, Ank van Engelen, Petra Groen, Jissy Keuenhof, Barbara Kluiver, Welmoed Koekebakker, Hanneke de Munck en Anja Vosdingh Bessem. Iedere kunstenaar geeft op zijn of haar eigen wijze vorm aan dit kristalheldere en tegelijkertijd onbereikbare mysterie. De spanning tussen schuld en onschuld, zuiverheid en onreinheid, openheid en beslotenheid, krekbaarheid en integriteit is van alle tijden en vormt de kern van de tentoonstelling Puur Water.

Periode : 28 mei t/m 26 september 2010 ; locatie: Bijbels Museum, Herengracht 366-368, 1016 CH Amsterdam, toegang: volwassenen € 8,00; kinderen 13 t/m 12 jaar € 3,50; kinderen t/m 12 jaar gratis. In verband met de tentoonstelling *From Jerusalem with Love* geldt t/m 5 september een toeslag van € 2,50 op de entree.

www.theoloog.nl

Het wereldwijde web is een uitdagende site rijker: www.theoloog.nl Wie wil meepraten over tal van theologische onderwerpen, kan hier eens rondneuzen. De opzet is simpel: een prikkelende stelling over een theologisch onderwerp, waarop mensen kunnen reageren. De discussies gaan over de meest uiteenlopende zaken, zoals de film Avatar, de vasten, creationisme en intelligent design, maar bijvoorbeeld ook over eenzaamheid en de voordelen van computerspelletjes. Kortom: een bezoekje waard, die theoloog.nl!

**UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG**

sinds 1966 een vertrouwd gezicht
voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de NUVU

uitvaartverzekeringen

**VERBETER EEN STUKJE
VAN DEZE WERELD!**

Veel kinderen in de wereld lijden honger.
Al voor € 5,- per maand helpt U!

Wij hebben rechtstreeks contact met de Missieprojecten.
Gratis folder: telefoon 050 534 04 52

Doe mee en help!

Banknummer 61.46.58.306
Giro 57 33 838
t.n.v. Stichting Missiewerk
Postbus 1180
9701 BD Groningen
www.members.home.nl/mission123

Stichting Missiewerk M.A.W.
Waterhuizerweg 20,
9753 HR Haren.

Parels uit de schattengrot**Stelling: de priester mag de hostie niet
weigeren aan wie er om vragen.**

**Context: neem als voorbeeld iemand die de belasting ontduikt en ter communie wil.
Dat belasting ontduiken onjuist is, zal niemand betwisten.**

Deze keer neem ik de lezer mee op een oefening in theologie. Het model is die van de Middeleeuwse magister, met name Thomas van Aquino. Een veeleisende vorm van dialectiek en debat, waar je niet zomaar uit bent! Geen ruimte voor massieve, autoritair verkondigde waarheden, maar evenmin alles maar waar en goed vinden. De kenner zal zien dat deze column stopt op het moment dat de magister het woord neemt. Toeval? Bestaat er nog gezaghebbend theologisch spreken? Maar daarom niet getreurd: er wordt iets aan gedaan. Surf naar www.theoloog.nl Een verrassende site met tal van stellingen en debatten waaraan iedereen kan meedoen. Vooral jongeren zijn welkom. En wie weet staat daar het vervolg van deze column wel te lezen!

Het gaat dus om de stelling: de priester mag de hostie niet weigeren aan wie er om vragen.

Het lijkt erop dat de stelling onjuist is.

Dus: de priester mag wél de hostie weigeren, want:

1. De communie vraagt om een zuiver geweten.
2. De priester is de bedienaar van dit sacrament.
3. Zoals Christus in het evangelie zegt: "we geven het heilige niet aan de honden" (Mt7:6).
4. Zoals Paulus zegt: Wie dan op onwaardige wijze het brood eet of uit de beker van de Heer drinkt, bezondigt zich aan het lichaam en het bloed van de Heer. (1 Cor 11:27).
5. Als iemand publiekelijk aanstoot geeft door te communie te gaan, mag de priester hem de communie weigeren, is de leer van de kerk.
6. Bij het Laatste Avondmaal waren alleen de echte leerlingen van Jezus aanwezig.
7. Als mensen met Jezus in aanraking zijn geweest of maaltijd hebben gedeeld, verandert dat hun leven.

Daar staat tegenover:

1. Jezus at bij de tollenaar Zacheüs vóórdat die zijn levenswandel had veranderd.
2. Het sacrament is geen bezit van de priester: Christus is gastheer, de priester reikt het slechts aan.
3. De Kananese vrouw zegt tegen Jezus: Heer, de hondjes eten immers toch ook van de kruimels die van de tafel van hun baas vallen! En Jezus is onder de indruk van dat antwoord: "Vrouw, groot is uw geloof".
4. Paulus benadrukt juist de rol van het eigen geweten en het zelfonderzoek: "Iedereen moet zichzelf onderzoeken alvorens van het brood te eten en uit de beker te drinken". (1 Cor 11:28).
5. Zolang iemand niet publiekelijk aanstoot geeft, mag de priester hem de communie niet weigeren.
6. Zelfs Judas doopte samen met Jezus zijn hand in de schaal met brood.
7. Jezus veroordeelt niemand.

Het bovenstaande is volgens de methode van Thomas van Aquino:

eerst een stelling; dan tegenargumenten, dan tegenwerpingen tegen die tegenargumenten. Daarna spreekt de magister een slotbeschouwing uit (respondeo dicendum).

Het is de vraag of een theoloog in onze tijd nog voldoende gezag bezit om een slotbeschouwing te maken! Maar wie weet?

Uw reacties naar mij (M.J.H.M.Poorthuis@uvt.nl) bieden misschien wel inspiratie. Dan in een volgend nummer.

Marcel Poorthuis

**De viering écht bijwonen kan ik niet meer,
kerktelefoon biedt daarom uitkomst!**

Parochianen de gelegenheid bieden overal vieringen te kunnen volgen van goede geluidskwaliteit? SIKN kent een flexibel kerktelefoonsysteem, gebruiksvriendelijk voor zowel zender als ontvanger. Een greep uit de aansluitmogelijkheden: bij ouderen die niet meer naar de kerk kunnen, in het verzorgingstehuis, thuis bij ziekte of bij (langdurig) verblijf in het buitenland.

Meer informatie of een offerte? Bel (0182) 75 05 20 of mail verkoop@sikn.nl.

SIKN

stichting intermediair kerkcomroep nederland

KERKELIJK MEELEVEN, OVERAL

www.sikn.nl

Bouwkundige inspecties en adviezen aan particulieren, ondernemingen, stichtingen en overheden over monumentale gebouwen in Noord-Holland
• Beoordeling van offertes en prijsopgaven • Bereikbaarheids- en veiligheidsplannen

info@monumentenwachtnoordholland.nl
www.monumentenwachtnoordholland.nl

T: 075 6474588
F: 075 6474593
Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 79, 1520 AB Wormerveer

Monumentenwacht Noord-Holland

Zelfstandig onderdeel van de Monumentenwacht Noord-Holland. Wij zijn gespecialiseerd in:

Aan- en verkoopkeuringen
Meerjaren onderhoudsplannen
Adviezen over vergunningen en subsidies
Kostenramingen en begrotingen
Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
Bestekken en werkschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
info@bouwadviesgroot-holland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

Bouwadvies Groot Holland

Wereldwijd

Het begon veertig jaar geleden in een klein dorp in de Congolese wildernis. Daar leerde father Fons Eppink m.h.m. dat mensen elkaar meer nodig hebben dan kennis en techniek. Hij vertelt zijn verhaal in het boekje *'Afrika opent je hart'*. Een aflevering uit de serie *Mensen met een Missie* van de Week Nederlandse Missionaris.

Afrika opent je hart

Nadat hij de lagere school had afgerond, wilde Fons Eppink missionaris worden. In de missie meende hij het avontuur te kunnen vinden waar hij al van jongs af aan op zoek naar was. Op zijn 18e sloot Fons zich bij Mill Hill aan. Een bewuste keuze, want hij wilde beslist naar het buitenland en de congregatie is vooral buiten Europa werkzaam.

Nadat hij zijn studies had afgerond, kreeg Fons Eppink een benoeming voor Congo. 'Ik was benoemd voor een missie midden in het regenwoud. Op een dag ging ik met een collega mee

voor een bezoek aan enkele gemeenschappen verder in het woud. Op gegeven moment, we zaten in de hut van een catechist, zei die collega tegen me: 'Fons, vanaf vandaag is dit jouw post.' Vervolgens reed hij weg. Ik realiseerde me dat ik voor de leeuwen was gegooid. Nu moest ik bewijzen dat ik uit het juiste hout was gesneden. De eerste maanden voelde ik me totaal hulpeloos. Ik kende hooguit drie of vier woorden van de lokale taal en werd keihard met mijn eigen onmacht geconfronteerd. Die ervaring heeft me geleerd dat kennis en technologie in bepaalde omstandigheden niets waard zijn. Wat werkelijk telt, zijn mensen. Het was dankzij de tolerantie van de bewoners van dat afgelegen dorp in Congo dat ik mijn initiatie heb overleefd. Soms, als ik het zat was, nam ik een prauw en roeide ik naar het midden van de rivier. Vervolgens ging ik plat op de bodem van het bootje liggen en liet ik me door de stroom meevoeren. Je overgeven, dat heb ik in Afrika geleerd, kan heel rustgevend zijn.'

Toekomst

Als hij erop terugkijkt, dan vormt het eerste jaar van zijn benoeming in Congo het onbetwiste hoogtepunt in zijn missionaire leven. 'Daar beleefde ik de diepste crisis in mijn leven, maar heb ik ook geleerd met mijn eigen onmacht om te gaan. Bovendien heb ik mogen ervaren hoe tolerant Afrikanen kunnen zijn. Ze lieten me zonder enige reserve toe tot hun gemeenschap, ook al sprak ik hun taal niet.'

In de loop der jaren is de opvatting van Fons Eppink over missie niet wezenlijk veranderd. 'Missie gaat over een gezamenlijke aanpak van problemen,

vanuit een religieuze inspiratie. Een aanpak waarin de mens centraal staat.' Kijkend naar de nieuwe generatie vrijwilligers en missionair werkers herkent hij de medemenselijkheid en de grootmoedigheid om de wereld rechtvaardiger te maken. Minstens zo belangrijk als hun feitelijke bijdrage is dat er vriendschappen ontstaan, tussen hen en de mensen voor wie zij zich, met steun van de WNM inzetten. De grote waarde van missie, toen en nu, is dat mensen elkaar leren kennen. Daardoor verdwijnen vooroordelen en kan de vrede tussen mensen naderbij komen. Als ik het in een zin zou moeten zeggen, dan ligt de feitelijke waarde van missie in het zijn bij de ander.' ■

Pinksteractie

De Pinksteractie van de Week Nederlandse Missionaris (WNM) gaat dit jaar over Afrika en heeft als thema 'Afrika opent je hart'. In de week tussen Hemelvaart en Pinksteren, van 13 t/m 24 mei, vertellen missionarissen en missionair werkers zoals Fons Eppink over hun inzet tegen uitsluiting van groepen mensen in Afrika. Hun visie en die van de WNM is dat iedereen recht heeft op een plek in de samenleving, van straatkinderen en ex-kindsoldaten tot inheemse volkeren. Voor de campagne van de WNM is een speciale website ontwikkeld: www.weeknederlandsemissionaris.nl. Hier vindt u achtergronden, materialen en portretten. Tijdens de Pinksteractie van de WNM wordt in alle kerken in het land gecollec-teerd voor het werk van missionarissen en missionair werkers. U kunt daaraan deelnemen of een bijdrage overmaken op banknummer 676, t.n.v. Week Nederlandse Missionaris te Den Haag.

Tienerkamp Heiloo

Dit jaar zal alweer het negende tienerkamp van het bisdom Haarlem-Amsterdam plaatsvinden, opnieuw in het missionaire centrum in Heiloo. Dit tienerkamp staat voor een pittige mix van geloof, relaxen, creativiteit, sport en spanning. Het vindt plaats van woensdag 18 t/m zondag 22 augustus. Ben jij erbij dit jaar? Het kamp is voor ± 30 jongens en meiden (12 t/m 15 jaar) uit ons bisdom. De kosten zijn 70 euro. Meer informatie en aanmelden via www.jongbisdomhaarlem.nl

Wereldjongerendagen

De voorbereidingen voor de Wereldjongerendagen (WJD), volgend jaar in Madrid, zijn in volle gang. Op 1 maart is Beate Gloudemans gestart als projectleidster van de reis die georganiseerd gaat worden vanuit het bisdom Haarlem-Amsterdam. Op de WereldjongerendAG is een eerste informatiemoment gehouden over de plannen voor deze reis. Het belooft heel wat!

De Wereldjongerendagen zijn een driejaarlijks evenement waar duizenden jongeren bij elkaar komen om de wereldkerk te beleven, een heleboel plezier te hebben en zich onder te dompelen in een onvergetelijke ervaring. De WJD is het grootste jongerenevenement ter wereld!

Beate (27) heeft de Wereldjongerendagen in Toronto en Keulen meegemaakt. Enthousiast is ze bezig met de WJD in Madrid. Op verschillende plaatsen in ons bisdom komen geluiden van jongeren die in hun eigen omgeving ook al enthousiast gestart zijn met het bekendmaken van de WJD. Er begint iets te borrelen. Voor de zomervakantie zal een flyer uitkomen met allerlei details over de reis die van 10 t/m 23 augustus 2011 gaat plaatsvinden.

Mis niets, dus meld je aan op jongbisdomhaarlem.nl. Via de nieuwsbrief voor jongeren houdt Beate je op de hoogte!

Reizen

● Pelgrimstocht naar Santiago de Compostela

Van woensdag 11 t/m zaterdag 21 augustus 2010 organiseert het Jongerenpastoraat van het bisdom een pelgrimstocht voor jongeren (16-30 jaar) naar deze bijzondere plaats. Kernwoorden: wandelen, avontuur, ontmoeting, afzien, groeien in geloof en samen zijn met andere jongeren. De reis staat onder leiding van Jeroen de Wit (seminarist). Kosten van deze reis zijn 450 euro. Je kunt je opgeven tot eind april 2010, maar de reis kan eerder vol zijn, want het aantal plaatsen is beperkt (maximaal 30 personen). Ga voor meer informatie naar www.jongbisdomhaarlem.nl

● Naar Taizé met dekenaat Alkmaar

Van zaterdag 10 t/m zondag 18 juli 2010 organiseert het Jongerenpastoraat van dekenaat Alkmaar een reis naar het Franse Taizé voor jongeren (15-30 jaar) uit dekenaat Alkmaar. Jongeren van buiten het dekenaat

Alkmaar kunnen mee als er plaatsen over zijn. De reis staat onder leiding van Karin Blaauw (dekenaal jongerenwerker). Kosten van deze reis zijn 195 euro. Aanmelding en betaling moeten 1 mei binnen zijn, wacht dus niet te lang. Ga voor meer informatie naar www.taizereis-dekenaataalkmaar.nl

Foto's Stille Omgang

Lees over de SO'10 op www.stille-omgang.nl/jongeren

Lees verder op pagina 28

agenda

12 mei

Nachttocht naar Heiloo (www.nachttocht.nl)

22 mei

Diocesane vormselviering in Heiloo (www.jongbisdomhaarlem.nl)

23 mei

'Holy Spirit Sunday' pinksterzondag viering met jongerenprogramma in Heiloo (www.olvternood.nl)

www.jongbisdomhaarlem.nl

Contactgegevens

Jongerenpastoraat
bisdom Haarlem-Amsterdam
Kruisweg 63
2011 LB Haarlem
[t] 023 511 26 35
[e] info@jongbisdomhaarlem.nl

Foto's SpringEvent

Lees over het SpringEvent XXL op www.teenertime.nl

Foto's WereldjongerenDAG

Lees over deze dag in Almere op www.jongbisdomhaarlem.nl

Bavodag

Op zaterdag 10 april vond de 18e vormelingsdag van ons bisdom plaats. Was jij erbij? Kijk in de volgende Samen Kerk voor een (foto)verslag! De website van de Bavodag is: www.bavodag.nl

Vertrouwen - trouw

“Ik beloof je trouw te blijven in goede en kwade dagen, in armoede en rijkdom, in ziekte en gezondheid”. Tijdens de cursus huwelijksvoorbereiding komt vanzelfsprekend de huwelijksbelofte ter sprake. De voorgaande zin is een deel van die belofte en betekent nogal wat! Eigenlijk staat er dat je in principe altijd trouw zult blijven, wat er ook gebeurt.

Als je je bindt aan een ander betekent dat dat je trouw wilt zijn aan één unieke persoon. Trouw in woord en daad. Dat klinkt misschien logisch, maar we spreken soms met stellen die er helemaal geen moeite mee lijken te hebben als de ander vreemd gaat. Deze stellen geven aan elkaar juist de ruimte te willen geven. “Als hij er openlijk over praat, heeft hij geen geheimen voor mij, en vind ik dat het moet kunnen. Omgekeerd denkt hij er ook zo over”. Er vindt hier een interessante loskoppeling plaats tussen vertrouwen en trouw. Normaal is het vertrouwen gebaseerd op de trouw: als iemand ontrouw is, wordt daarmee ook het vertrouwen beschadigd. Maar in dit geval lijkt het vertrouwen gebaseerd te zijn op zijn / haar openheid over eventuele ontrouw. De trouw wordt dan niet meer geuit in woord en daad, maar wordt gereduceerd tot het woord. De redenering is dan: “Maar hij houdt wel alleen van mij”. Uiteindelijk resulteert zo'n relatie in jaloezie, intriges, kwetsuren en uiteindelijk een breuk.

Bindingsangst

Het eigenlijke probleem zit 'm in de angst om een binding met de ander

aan te gaan. Want een binding met de ander vraagt van je om trouw te zijn in woord *en daad*. Vandaaruit groeit het vertrouwen. Relatieproblemen ontstaan dan ook vaak door een zwakke binding met als gevolg een breuk in de trouw en daarmee een breuk in het vertrouwen. De angst om een binding aan te gaan is een probleem dat zich breed in de samenleving manifesteert.

Het Latijnse woord voor binden / binding aangaan is *religare*. Daar komt ons woord 'religie' vandaan. De bovenbeschreven angst om een binding aan te gaan kan in die zin breder getrokken worden: we hebben niet alleen angst om een binding met de ander aan te gaan, maar ook om ons aan God te binden, Hem trouw te zijn en Hem te vertrouwen.

Waarschijnlijk is het geen toeval dat de crises op het gebied van gebroken menselijke relaties gelijk opgaan met de ontkerkelijking.

Als we de relatie met onze echtgenoot / echtgenote willen versterken, moeten we beginnen met trouw-zijn, niet alleen met het woord, maar ook zichtbaar in de daad (en de gedachten). Het is één van de belangrijkste eigenschappen van de liefde. Hetzelfde geldt voor onze relatie met God. Willen we zijn aanwezigheid en liefde opmerken, dan moeten we trouw zijn in het woord - zoals het gebed - en in de daad - zoals de naastenliefde. ■

Stefan van Aken
Dienst Huwelijk en Gezin
Bisdom Haarlem-Amsterdam

**Adverteren in SamenKerk of in de
Naamlijst van Bisdome Haarlem?**

**0475 - 463 465
www.actauitgevers.nl**

Gespecialiseerd in begraafplaats werkzaamheden

Grafdelven | Ruimen van graven | Individuele op- en herbegravingen | Grafkelders
Verzamelgraf kelders | Urn muren en kelders | Uitbreiding en herinrichting
Groenvoorziening | Padverharding | Restauratie en onderhoud grafmonumenten

De Hout 47, 1607 HB Hem | tel. 0228-544 484
mob. 06-539 691 11 | info@begraafplaatservice.nl

**Vreker
Begraafplaatservice BV**

WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL

VAN DEN PUTTEN
MAKELAARS & TAXATEURS O.G.

**George W.J.M. van den Putten
John M.A. van den Putten**

Voor persoonlijke
en deskundige begeleiding bij

• Aan- en verkoop

• Taxaties

• Vastgoedmanagement

• Assurantien

Bronsteeweg 45, t/o de rotonde
2101 AB Heemstede
Tel. 023- 528 54 12 Fax. 023- 529 03 89
www.vandenputten.com
vandenputten@era.nl

samenwerkend met
Nelissen & van den Putten
Financieel Adviseurs B.V.

Ruim 50 jaar actief in de regio

DE TILTENBERG

**Denk je erover
priester te worden?**

**Kijk eens op www.tiltenberg.org
of kom langs op De Tiltenberg!**

**Het Grootseminarie
vraagt uw steun!**

Als u ons wilt steunen met uw gebed,
stuur ons dan bericht dat u lid wordt
van de gebedskring (gratis). Wilt u
ons ook financieel steunen? Dat is
zeer welkom. Voor de opleiding en de
studiebeurzen van de seminaristen is
veel geld nodig. U kunt uw bijdrage
overmaken op gironummer 54 64 t.n.v.
het Grootseminarie te Vogelenzang.

Grootseminarie St. Willibrord

**Zilkerduinweg 375
2114 AM Vogelenzang
telefoon 0252 345 345
www.tiltenberg.org**

Onbekende geschiedenis (40)

Mw. Janet de Winter-Booms uit Haarlem stuurde ons een fraaie groepsfoto, die in 1967 genomen is bij gelegenheid van het 40-jarig priesterfeest van pastoor Cornelis Pouw. Zelf staat zij, toen als 5-jarig meisje, links onder op de foto. Pastoor Pouw was werkzaam in de parochie H. Bavo te Heemstede en vierde zijn feest in restaurant "Groenendaal", eveneens te Heemstede. Graag wil zij zo veel mogelijk te weten zien te komen over deze feestelijke dag en de namen van de mensen die op de foto staan. Geen eenvoudige opgave, maar het is altijd een vraag waard, zo dacht zij. Kunt u haar helpen? Stuur uw reactie dan naar: Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: ftwisk@bisdomhaarlem.nl

Onbekende geschiedenis (39)

Naar aanleiding van de door Mw. Ria Limmen uit Purmerend ingezonden foto van een processie in de tuin van een ziekenhuis zijn helaas (nog) reacties binnengekomen. Daarom geven we ook deze foto, genomen op 15 juni 1933, een tweede kans. Wie herkent dit gebouw?

Onbekende geschiedenis (38)

Over een van de twee door dhr. Jan Nielen uit Den Helder aangeleverde foto's van zijn tante Anna Johanna Nooij hebben we informatie gekregen van Zr. Margaretha Maria van der Vlugt. Zij woont in verzorgingshuis "La Providence" te Grubbenvorst. Hier wonen nog enkele zusters die vroeger in het Xaverius-klooster van de Ursulinen van Weltevreden te Halfweg zijn ingetreden. Op de foto staan van links naar rechts: Zr. Laurentia Nooij – Zr. Pacifica Blom – Zr. Alexandrine Loeters – Zr. Theresia Schriks. Een van hen, Zr. Pacifica Blom, verblijf ook in Grubbenvorst en is nu 91 jaar oud. De andere drie zusters zijn overleden. De foto is genomen bij het Missiehuis Xaverius aan de Rijsenburgselaan 11 te Driebergen. Over de andere foto wist Zr. Edith Kessels uit Driebergen te melden dat deze genomen is bij het klooster te Halfweg, waarschijnlijk bij gelegenheid van het vertrek van Zr. Annie Nooij naar Indonesië.

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.

